

IX. TÜRKİYE MUHASEBE DENETİMİ SEMPOZYUMU
9 th NATIONAL SYMPOSIUM ON AUDITING IN TURKEY

III. ULUSLARARASI MUHASEBE DENETİMİ SEMPOZYUMU
3 rd INTERNATIONAL SYMPOSIUM ON AUDITING IN TURKEY

Editör

Prof. Dr. Cemal İBİŞ

Marmara Üniversitesi, İİBF, İşletme Bölümü

İSMMMO Yayın No 136

Grafik ve Uygulama: Evren Günay

Baskı ve Cilt

TOR OFSET SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ

Hadımköy Yolu Akçaburgaz Mah. 4. Bölge 9. Cadde 116. Sokak No: 2

Esenyurt/İSTANBUL

Telefon: (0212) 886 34 74 Faks: (0212) 886 34 80

tor@torofset.com.tr

İSMMMO

Kurtuluş Caddesi No: 114 Şişli/İSTANBUL

Telefon: (0212) 315 84 00 E-Mail: ismmmo@ismmmo.org.tr

www.istanbulismmodasi.org.tr

(Yayında Kataloglama Bilgisi)

IX. Türkiye muhasebe denetimi sempozyumu (9. : İstanbul : 2009)

IX. Türkiye muhasebe denetimi sempozyumu = 9 th national symposium on auditing in

Turkey ve III. uluslararası muhasebe denetimi sempozyumu = 3 rd international symposium

on auditing in Turkey. – İstanbul : İSMMMO, 2011

480 s.; 24 sm. – (İSMMMO Yayınları; 136)

ISBN: 978-975-555-202-6

I. Yapıt Adı I. Muhasebe Denetimi – Toplantılar

657.4506

IX. TÜRKİYE MUHASEBE DENETİMİ SEMPOZYUMU
9th NATIONAL SYMPOSIUM ON AUDITING IN TURKEY

III. ULUSLARARASI TÜRKİYE MUHASEBE DENETİMİ SEMPOZYUMU
3rd INTERNATIONAL SYMPOSIUM ON AUDITING IN TURKEY

SUNUŞ

“III. Uluslararası Muhasebe Denetimi Sempozyumu” ile “IX. Türkiye Muhasebe Denetimi Sempozyumu”nu 12-13 Ekim 2009 tarihleri arasında, İstanbul-Lütfi Kırdar Kongre Sarayı’nda, başarı ile tamamlamaktan memnuniyet ve mutluluk duymaktayız.

Yaşamakta olduğumuz sosyal, siyasal gelişmelerin yanı sıra özellikle 2008 yılının üçüncü çeyreğinde ABD’de Mortgage Krizi olarak başlayan ve devam etmekte olan Küresel Finansal Kriz de dikkate alınarak, Sempozyum Düzenleme ve Yürütme Kurulu tarafından, sempozyumların ana temasının, “GLOBAL RİSKLER VE DENETİM” olması kararlaştırılmıştır.

Diğer taraftan, Sempozyum Düzenleme ve Yürütme Kurulu, içinde bulunduğumuz sürecin dünya ekonomisinde ve ülke ekonomimizde yaratacağı değişim ve gelişimin denetim mesleğinde meydana getireceği yansımaların irdelenmesinin önem kazanması nedeniyle, “III. Uluslararası Türkiye Muhasebe Denetimi Sempozyumu”nun temasının, “Global Değişim ve Gelişmelerin Denetim Mesleğindeki Yansımaları”; “IX. Türkiye Muhasebe Denetimi Sempozyumu”nun temasının ise, “Ulusal Değişim ve Gelişmelerin Denetim Mesleğindeki Yansımaları” olmasını kararlaştırmıştır.

Bu sempozyumların en dikkati çeken yönü, şimdiye kadar gerçekleştirdiğimiz sempozyumlar arasında, katılımcı sayısının en fazla olmasıdır.

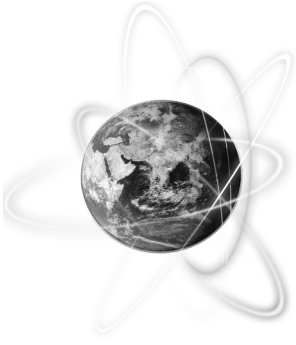
Artık geleneksel hale gelen denetim sempozyumları, denetim mesleğinin ülkemizde gerek akademik alanda; gerekse uygulama alanında gelişmesine ve uluslararası bilinirliğine önemli katkılar sağlamaktadır.

Bu bağlamda sempozyumlarda;

- 3 Genel Oturumda 13 bildiri,
- 4 Paralel Oturum 16 bildiri olmak üzere toplam 29 bildiri,
- 1 panele yer verilmiştir.

Gerek III. Uluslararası Muhasebe Denetimi Sempozyumunda ve gerekse IX. Türkiye Muhasebe Denetimi Sempozyumunda, seçkin yerli ve yabancı akademisyenler, iş dünyası temsilcileri ve meslek mensupları; bildiri sunma, oturum yönetme, panelist olma, görüş bildirme ve izleme şeklindeki katılımları ile bu sempozyumlara özel bir değer katmışlardır. Hepsine ayrı ayrı teşekkür ederiz.

Önceki sempozyumlarda olduğu gibi, bu sempozyumlar ile ilgili olarak hazırlanan bu kitap, hem sempozyumlarda sunulan bildiri metinlerini, hem de sempozyumlar sırasında, oturumu izleyenler tarafından ortaya atılan fikir ve düşünceleri, yapılan tartışmaları kapsamaktadır. Böylece bu kitapta, sadece bil-

IX. TÜRKİYE MUHASEBE DENETİMİ SEMPOZYUMU
9 th NATIONAL SYMPOSIUM ON AUDITING IN TURKEY

III. ULUSLARARASI TÜRKİYE MUHASEBE DENETİMİ SEMPOZYUMU
3 rd INTERNATIONAL SYMPOSIUM ON AUDITING IN TURKEY

SUNUŞ

diri metinleri değil, sempozyumlar sırasında ortaya atılan fikir ve düşüncelerin yazılı hale getirilmesi de sağlanmıştır.

Sempozyumların başarılı olarak gerçekleştirilmesinde ve bu kitabın sağlıklı bir şekilde baskıya hazırlanmasında ve basılmasında emeği geçen herkese teşekkürlerimizi sunarız.

Yahya ARIKAN

İSMMMO Başkanı

IX. TÜRKİYE MUHASEBE DENETİMİ SEMPOZYUMU
9 th NATIONAL SYMPOSIUM ON AUDITING IN TURKEY

III. ULUSLARARASI TÜRKİYE MUHASEBE DENETİMİ SEMPOZYUMU
3 rd INTERNATIONAL SYMPOSIUM ON AUDITING IN TURKEY

ÖNSÖZ

Bu çalışma, İstanbul Serbest Muhasebeci ve Mali Müşavirler Odası tarafından 12-13 Ekim 2009 tarihleri arasında, İstanbul-Lütfi Kırdar Kongre Sarayı'nda gerçekleştirilen "III. Uluslararası Muhasebe Denetimi Sempozyumu" ile "IX. Türkiye Muhasebe Denetimi Sempozyumu"nda sunulan bildiriler, yapılan tartışmalar, sempozyumların sonunda gerçekleştirilen panelin bir araya getirilmesinden oluşmuştur.

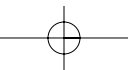
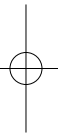
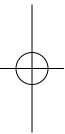
Sempozyumlarda, denetim mesleği ile ilgili ulusal ve uluslararası en güncel ve en önemli konular; çok kapsamlı bir biçimde, yerli ve yabancı akademisyen, meslek mensubu, kamu ve özel sektör temsilcileri tarafından; çok yönlü ve ayrıntılı bir biçimde ele alınmıştır.

Sempozyumlardaki çalışmaların ve yapılan katkıların kalıcı olmasını sağlamak amacıyla hazırlanan bu kitaptaki hatalar için herkesin hoşgörüsüne sığınıyoruz.

Çalışmanın yararlı olmasını diler, saygılarımı sunarım.

Cemal İBİŞ

İstanbul, Şubat 2010

IX. TÜRKİYE MUHASEBE DENETİMİ SEMPOZYUMU
9th NATIONAL SYMPOSIUM ON AUDITING IN TURKEY

III. ULUSLARARASI TÜRKİYE MUHASEBE DENETİMİ SEMPOZYUMU
3rd INTERNATIONAL SYMPOSIUM ON AUDITING IN TURKEY

İÇİNDEKİLER

AÇILIŞ KONUŞMALARI • OPENING SPEECHES

- Yahya ARIKAN İSMMMO Başkanı • The Chairman of İSMMMO
Sempozyum Açış Konuşması 15
- Dr. Masum TÜRKER TÜRMOB Genel Başkanı • The President of TÜRMOB
Sempozyum Açış Konuşması 21

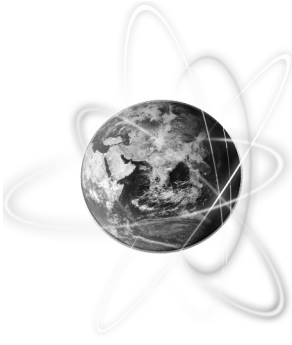
PROTOKOL KONUŞMALARI • PROTOCOL SPEECHES

- Prof. Dr. Vedat AKGİRAY • SPK Başkanı • The Chairman of Capital Markets
Board of Turmey 29
- Tefvik BİLGİN • BDDK Başkanı • The Chairman of Banking Regulation and
Supervision Agency 33
- Mustafa ÖZYÜREK • TÜRMOB Onursal Genel Başkanı • Honorary Chairman of TÜRMOB 37

GENEL OTURUM I • GENERAL SESSION - I

Global Riskler ve Denetim Mesleğinin Geleceği • Global Risks and
The Future of The Auditing Profession

- Oturum Başkanı • Moderator
- Hüseyin GÜRER • SMMM (CPA) • DRT Bağımsız ve SMMM A.Ş.
- Prof. Dr. Arnold SCHİLDER • Uluslararası Denetim ve Güvence Standartları
Kurulu Başkanı (IAASB) • The Chairman of International Auditing and Assurance
Standards Board (IAASB) 43
- Dr. Giancarlo ATTOLINI • İtalya Meslek Kuruluşu (CNDCEC) Temsilcisi
• The Representative of Consiglio Nazionale dei Dottori Commercialisti e degli Esperti
Contabili (CNDCEC) 49
- Philip JOHNSON • Avrupa Muhasebeciler Federasyonu (FEE) Başkan Yardımcısı
• The Vice Chairman of Fédération des Experts Comptables Européens (FEE) 53
- Nick JEFFREY • Grant Thornton International 59
- Sorular ve Cevaplar 63

IX. TÜRKİYE MUHASEBE DENETİMİ SEMPOZYUMU
9 th NATIONAL SYMPOSIUM ON AUDITING IN TURKEY

III. ULUSLARARASI TÜRKİYE MUHASEBE DENETİMİ SEMPOZYUMU
3 rd INTERNATIONAL SYMPOSIUM ON AUDITING IN TURKEY

İÇİNDEKİLER

GENEL OTURUM II • GENERAL SESSION - II

Denetim Mesleğinde Mevzuat Paradoksu - Yetki Paylaşımı

- The Paradoks of Legislation for Auditing Profession - Sharing of Legislative Authority

Oturum Başkanı • Moderator

- Prof. Dr. Mustafa AYSAN

- Prof. Dr. Ünal TEKİNALP • TTK Tasarısı Komisyon Başkanı • The Chairman of Commission for The Draft Turkish Commercial Code

69

- Kürşad Sait BABUÇCU • SPK Muhasebe Standartları Daire Başkanı • Capital Markets Board - Head of the Department Accounting Standards Division

73

- İhsan Uğur DELİKANLI • BDDK Düzenleme Daire Başkanı • Banking Regulation and Supervision Agency - Head of The Department of Regulations

75

- Yücel AKDEMİR • TÜRMOB Genel Sekreteri • Secretary General of TÜRMOB

91

- Nazmi KARYAĞDI • Maliye Bakanlığı Temsilcisi • Representative of Ministry of Finance

99

- Sorular ve Cevaplar

103

GENEL OTURUM III • GENERAL SESSION - III

Risk Değerleme ve Uluslararası Düzenlemeler

Risk Appraisal and International Regulations

Oturum Başkanı • Moderator

- Cansen BAŞARAN SYMES • SMMM (CPA) • Başaran Nas Bağımsız Denetim ve SMMM A.Ş.

- Prof. Dr. Sven HAYN • Ernst & Young - Almanya • Ernst & Young - Germany

109

- Prof. Dr. Cemal İBİŞ • Marmara Üniversitesi • Marmara University

113

- Dr. Ahmet SÖYLEMEZOĞLU • Dünya Bankası • The World Bank

129

- Onur ACAR • Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliği • Association of the Insurance and Reinsurance Companies of Turkey

133

- Sorular ve Cevaplar

163

IX. TÜRKİYE MUHASEBE DENETİMİ SEMPOZYUMU
9th NATIONAL SYMPOSIUM ON AUDITING IN TURKEY

III. ULUSLARARASI TÜRKİYE MUHASEBE DENETİMİ SEMPOZYUMU
3rd INTERNATIONAL SYMPOSIUM ON AUDITING IN TURKEY

İÇİNDEKİLER

PARALEL OTURUM I • PARALLEL SESSION - I

Suistimal ve Yolsuzluk Denetimi
Audit of Corruption and Fraud

Oturum Başkanı • Moderator

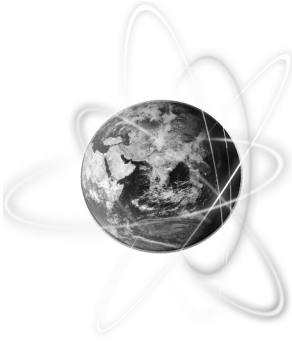
- Prof. Dr. Nejat BOZKURT • Marmara Üniversitesi • Marmara University
- Wayne ANTONY • Başaran Nas Bağımsız Denetim ve SMMM A.Ş. 169
- Dilek ÇİLİNGİR • Güney Bağımsız Denetim ve SMMM A.Ş. 177
- Evren SEZER • DRT Bağımsız Denetim ve SMMM A.Ş. 195
- İdil GÜRDİL • Akis Bağımsız Denetim ve SMMM A.Ş. 197
- Sorular ve Cevaplar 201

PARALEL OTURUM II • PARALLEL SESSION - II

Uluslararası Denetim - Güvence Standartları ve TTK'da Denetim
International Auditing - Assurance Standards and Auditing in the Turkish Commercial Code

Oturum Başkanı • Moderator

- Fatih DURAL • YMM • SCPA • Bağımsız Denetim Derneği Başkanı • The Chairman of Independent Audit Association
- Prof. Dr. İdil KAYA • Galatasaray Üniversitesi • Galatasaray University 209
- Aslan COŞKUN • TUDESK Başkan Yardımcısı • Vice Chairman of TUDESK 235
- Doç. Dr. Serdar ÖZKAN • İzmir Ekonomi Üniversitesi • Izmir University 269
- Yrd. Doç. Çağnur KAYTMAZ BALSARI • Dokuz Eylül Üniversitesi • Dokuz Eylül University
- Yrd. Doç. Dr. Ali DURAL • Galatasaray Üniversitesi • Galatasaray University 283

IX. TÜRKİYE MUHASEBE DENETİMİ SEMPOZYUMU
9 th NATIONAL SYMPOSIUM ON AUDITING IN TURKEY

III. ULUSLARARASI TÜRKİYE MUHASEBE DENETİMİ SEMPOZYUMU
3 rd INTERNATIONAL SYMPOSIUM ON AUDITING IN TURKEY

İÇİNDEKİLER

PARALEL OTURUM III • PARALLEL SESSIONS - III

Şirketlerde Yeterli İç Kontroller Var mı?

Are Internal Control Systems of Turkish Companies Effective?

Oturum Başkanı • Moderator

• Memduh ÖZARGUN • SMMM • CPA • Akis Bağımsız Denetim ve SMMM A.Ş.

• Tayfun BAYAZIT • Türkiye Kurumsal Yönetim Derneği Başkanı (KYD) • The President of Corporate Governance Association Turkey 297

• Ali Kamil UZUN • Türkiye İç Denetim Enstitüsü (TİDE) • Institute of Internal Auditing - Turkey (TİDE) 301

• Fuat ÖKSÜZ • H. Ö. Sabancı Holding A.Ş. • Galatasaray University 313

• Yrd. Doç. Dr. Volkan DEMİR • Galatasaray Üniversitesi • Galatasaray University 327

• Sorular ve Cevaplar 347

PARALEL OTURUM IV • PARALLEL SESSIONS - IV

Halka Açık Olmayan İşletmelerde Yaşanan Denetim Zorlukları

Auditing Difficultes For Non-Listed Companies

Oturum Başkanı • Moderator

• Prof. Dr. Nuran CÖMERT • Marmara Üniversitesi • Marmara Univesity

• Prof. Dr. Doğan ARGUN • Marmara Üniversitesi • Marmara University 353
- Araş. Gör. Ali Altuğ BİÇER • İstanbul Ticaret Üniversitesi • İstanbul Commerce University

• Doç. Dr. Lerzan KAVUT • İstanbul Üniversitesi • İstanbul University 369

• Nazım HİKMET • Ergin Uluslararası Denetim ve YMM A.Ş. 383

• Veysel Karani PALAK • İstanbul Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası

• Istanbul Chamber of Certified Public Accountants 399

• İSMMMO Akademi Hakkında Bilgilendirme 425

IX. TÜRKİYE MUHASEBE DENETİMİ SEMPOZYUMU
9th NATIONAL SYMPOSIUM ON AUDITING IN TURKEY

III. ULUSLARARASI TÜRKİYE MUHASEBE DENETİMİ SEMPOZYUMU
3rd INTERNATIONAL SYMPOSIUM ON AUDITING IN TURKEY

İÇİNDEKİLER

PANEL • PANEL

Ülke Ekonomisinde Denetimin Yeri

Importance of Auditing For The National Economy

Oturum Başkanı • Moderator

- Prof. Dr. Rüstem HACİRÜSTEMOĞLU • Galatasaray Üniversitesi • Galatasaray University 433
- Prof. Dr. Ünal TEKİNALP • İstanbul Üniversitesi • İstanbul University 437
- Prof. Dr. Melih ERDOĞAN • Anadolu Üniversitesi • Anadolu University 441
- Nazmi KARYAĞDI • Maliye Bakanlığı Temsilcisi • Representative of Ministry of Finance 449
- Fahrettin SOYLU • BDDK Risk Yönetimi Daire Başkanı • Banking Regulation and Supervision Agency - Head of Risk Management Division 455
- Bekir Sıtkı ŞAFAK • SPK Başkan Yardımcısı • Vice Chairman Capital Markets Board of Turkey 459
- Nail SANLI • TÜRMOB Genel Başkan Yardımcısı • Vice President of TÜRMOB 467
- Osman DİNÇBAŞ • Güney Bağımsız Denetim ve SMMM A.Ş.

KAPANIŞ KONUŞMALARİ • CLOSING SPEECHES

- Prof. Dr. Cemal İBİŞ • Marmara Üniversitesi • Marmara University 473
- Yahya ARIKAN • İSMMMO Başkanı • The Chairman of İSMMMO 475

